

El català i les coses que «molen»

«El català podia estar esdevenint, als ulls sub-21, una llengua associada a "les coses que no molen", com ara l'escola»

Les llengües són més o menys simpàtiques no pas com a conseqüència d'un determinat ordre astral sinó de les infinites connotacions que desprenen, i que tenen a veure amb la utilitat, el prestigi o l'aura de modernitat. I a la catalana li toca ara tenir-se-les amb la jovenalla que no només la fa servir poc als patis de les escoles, donant la raó a un vell cliqué sovint interessat, sinó que a més se n'allunya quan campa per Tik Tok o YouTube, on el castellà senyoreja sense restriccions. Què està passant?

En parlaven l'altre dia al col·loqui "El nou full de ruta pel català", convocat per l'ACP, la Plataforma per la Llengua, l'AMIC i el Moviment Barcelona, i on Eduard Voltas va fer notar que el català podia estar esdevenint, als ulls sub-21, una llengua associada a "les coses que no molen" (dit sigui amb deliberat vocabulari boomer), com ara l'escola. En canvi, als llocs on passa tot allò que sí que "mola", com ara les plataformes digitals, la pauta la marca el castellà.

Aquesta és una idea clau per situar-nos, ara que tornem a parlar de la llengua després d'uns anys en què pensàvem que fer-ho era desviar l'atenció de les metes polítiques més ambiciosos, i en què temíem que obrint el meló lingüístic, segons com, es corria el risc de restar seguidors al procés en lloc de sumar-los.

Però som aquí i cal actualitzar certes fotos: el suport a la independència dels joves de 18 a 24 anys ha passat en set anys del 60 al 39% segons del darrer CEO, la qual cosa desmenteix la percepció que el simple relleu de les generacions anava a favor de la causa. És fàcil deduir que tal vegada el jovent posa en primer pla trobar feina i un pis de lloguer a un preu assumible, i no d'aquí un nombre d'anys indeterminat, quan hipotèticament el somni es faci realitat, sinó ara mateix.

I cal preguntar-se si pot alhora associar la llengua a un projecte polític extraviat, retòric o poc útil per a les seves necessitats urgents. En contrast amb èpoques, als anys vuitanta, on particularment al Principat, el català equivalia a avantguarda, prosperitat, valors positius.

Coses que "no molen", efectivament. És difícil que a un ciutadà tendre, la ideologia del qual podria trobar-se encara en formació, li pugui semblar atraient una llengua amb la qual se l'ensenya a rondinar, a indignar-se en bucle infinit i a fanfarronejar amb gestes que no es materialitzen. El català, avui, no és ben bé això, però abunden els voluntaris disposats perquè ho acabi sent: una llengua especialitzada en esbrincades a les xarxes, exàmens de puresa ideològica i discussions bizantines situades a anys llum dels terrenals neguits juvenils. I a sobre, els *youtubers* són en castellà! No hi ha color. Idioma de *losers*.

Això també ha de formar part del "full de ruta pel català", que es va debatre l'altra tarda amb bones aportacions, també, de Tatxo Benet, Mireia Plana (Plataforma per la Llengua) i Iolanda Segura (Ustec): reaccionar davant el perill d'un tancament de la llengua en un nínxol social reescalfat, monotemàtic, irat i insensible a aquells problemes que no siguin els seus. Perquè tot plegat contribueix a construir l'univers de connotacions que farà que els minyons del país associïn el català a coses que "mola" tenir a prop, o tot el contrari.